

ΠΡΟΣΧΕΔΙΟ ΤΕΛΙΚΟΥ ΠΟΡΙΣΜΑΤΟΣ

(Το παρόν είναι **ΠΡΟΣΧΕΔΙΟ** του τελικού πορίσματος της Επιτροπής το οποίο συζητήθηκε στη συνεδρίαση του ΣΑΠΕ σήμερα Δευτέρα 17.4.06, η οποία πραγματοποιήθηκε παρουσία της Επιτροπής. Το οριστικό τελικό πόρισμα της Επιτροπής αναμένεται να ολοκληρωθεί έως το τέλος Απριλίου).

Είναι πλέον παγκοσμίως παραδεκτό ότι η επένδυση στην παιδεία είναι η πλέον αποδοτική μακροπρόθεσμη επένδυση που ένα κράτος μπορεί να κάνει για το μέλλον του. Αυτό επιβεβαιώνεται από τα παραδείγματα χωρών διαφορετικών μεγεθών και προσανατολισμών, όπως η Ιρλανδία, τα Σκανδιναβικά κράτη, η Κίνα, οι Ινδίες και η Σιγκαπούρη – που όλες έχουν το κοινό χαρακτηριστικό της γενναιοδωρης, σε σχέση με τις οικονομικές τους δυνατότητες, χρηματοδότησης της Παιδείας.

Η Επιτροπή μας έχει πλήρη επίγνωση του γεγονότος ότι ορισμένα από τα μέτρα και μεταρρυθμίσεις που προτείνει για τα Πανεπιστήμια απαιτούν σημαντικές κρατικές επιχορηγήσεις σε μία περίοδο «ισχνών αγελάδων» για τη χώρα μας. Πιστεύουμε, όμως, ότι ήδη υπάρχει ισχυρή λαϊκή υποστήριξη για μία ομόφωνη απόφαση όλων των πολιτικών παρατάξεων που θα οδηγήσει σε μια αξιόλογη σχετική αύξηση των κονδυλίων που διατίθενται σε ετήσια βάση για την Ανώτατη Παιδεία. Εξυπακούεται βέβαια πως μια γενναιοδωρη τέτοια πολιτική θα συνοδεύεται από τη συναίνεση και συνεργασία της ευρύτερης πανεπιστημιακής κοινότητας στην τακτική αξιολόγηση όλων των Πανεπιστημίων και των Τμημάτων τους, ώστε να εξασφαλισθεί ο απολογισμός της αποδοτικότητας αυτής της επένδυσης μέσω της μέτρησης της προόδου για την επίτευξη των επί μέρους στόχων κάθε Ιδρύματος.

1. Αποστολή του Πανεπιστημίου

Η ελληνική πολιτεία, σύμφωνα και με την επιταγή του άρθρου 16 του Συντάγματος, έχει την υποχρέωση παροχής πανεπιστημιακής εκπαίδευσης σε κάθε έλληνα πολίτη που το επιθυμεί, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διαδικασίες.

Το Πανεπιστήμιο ως θεσμός συντηρεί, ενσωματώνει, καθιερώνει και αναμορφώνει μια πολιτισμική κληρονομιά γνώσεων, ιδεών και αξιών. Στην πορεία του, την κληρονομιά αυτή την εμπλουτίζει με βάση την αναζήτηση και την έρευνα. Για την κοινωνία αποτελεί την κριτική της συνείδηση και μαζί είναι περιουσιακό της στοιχείο. Αναμορφώνεται και την αναμορφώνει στην πορεία εξέλιξής της.

Η αποστολή του πανεπιστημίου είναι να προσφέρει: α) το κατάλληλο περιβάλλον για τον εμποτισμό των νέων στις διαχρονικές αξίες του πολιτισμού, β) την εκπαίδευση για την ανταπόκριση των πτυχιούχων του στις απαιτήσεις της ζωής και της

κοινωνίας, γ) τις απαραίτητες συνθήκες για την αναζήτηση νέας γνώσης, τη δημιουργία νέων ερευνητών και την αξιοποίηση της γνώσης, του ανθρώπινου δυναμικού και των νέων τεχνολογιών για το καλό της χώρας και της διεθνούς κοινότητας.

Είναι επιτακτική ανάγκη το ελληνικό πανεπιστήμιο, αφομοιώνοντας με κριτική διάθεση τη νέα πραγματικότητα, να ανταποκριθεί στον ιστορικό του ρόλο και να αναζητήσει τρόπους ώστε να θεραπεύσει τις αναδυόμενες ανάγκες της κοινωνίας και προπαντός να στοχεύσει στην τόνωση του κύρους του και να συμβάλει στην οικοδόμηση του πολιτισμού του μέλλοντος.

Προσχέδιο διάταξης νέου νόμου:

Το άρθρο 1 του Ν.1268/82 παραμένει ως έχει, με μικρές φραστικές διορθώσεις:

1. *Το Κράτος έχει την υποχρέωση να παρέχει την Πανεπιστημιακή εκπαίδευση σε κάθε Έλληνα πολίτη που το επιθυμεί, μέσα από διαδικασίες που ορίζονται κάθε φορά από το νόμο.*
2. *Η Πανεπιστημιακή εκπαίδευση παρέχεται στα Πανεπιστήμια που έχουν ως αποστολή:*
  - α) *Να παράγουν και να μεταδίδουν τη γνώση με την έρευνα και τη διδασκαλία και να καλλιεργούν τις τέχνες.*
  - β) *Να συντείνουν στη διαμόρφωση υπεύθυνων ανθρώπων με επιστημονική, κοινωνική, πολιτιστική και πολιτική συνείδηση και να παρέχουν τα απαραίτητα εφόδια που θα εξασφαλίζουν την άρτια κατάρτισή τους για επιστημονική και επαγγελματική σταδιοδρομία.*
  - γ) *Να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των κοινωνικών, πολιτιστικών και αναπτυξιακών αναγκών του τόπου.*
3. *Στο πλαίσιο της αποστολής τους τα Πανεπιστήμια οφείλουν να εκφράζουν την κριτική συνείδηση της κοινωνίας και να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση της ανάγκης για συνεχιζόμενη εκπαίδευση και διαρκή επιμόρφωση των πολιτών της.»*

2. Ακαδημαϊκές ελευθερίες και Πανεπιστημιακό Άσυλο

2.1 Πανεπιστημιακό άσυλο

Εδώ και χρόνια, είναι διάχυτη η πεποίθηση στην Πανεπιστημιακή κοινότητα ότι το θεσμικό πλαίσιο προστασίας του Πανεπιστημιακού ασύλου στην πράξη δυσλειτουργεί. Είναι, επίσης, έντονη η αίσθηση ότι, ούτε το ΥΠΕΠΘ ούτε οι Πανεπιστημιακές αρχές τολμούν να λάβουν τις απαραίτητες γενναίες αποφάσεις. Ζητούμενο είναι η πραγματική προστασία της ακαδημαϊκής ελευθερίας και ομαλής Πανεπιστημιακής λειτουργίας, που συστηματικά πλέον καταλύονται ανεξέλεγκτα στο όνομα του ίδιου του ασύλου. Έτσι, θεμελιώδη ατομικά δικαιώματα παραβιάζονται, πανεπιστημιακές εκδηλώσεις διαλύονται, πολύτιμες υποδομές καταστρέφονται. Το

Πανεπιστημιακό άσυλο θα πρέπει καταρχήν να οριοθετηθεί ώστε να υπηρετείται με τρόπο ουσιαστικό το υφιστάμενο δημοκρατικό κεκτημένο.

Προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα σημερινά προβλήματα, προτείνεται η αντικατάσταση της υφιστάμενης Επιτροπής Ασύλου από το Πρυτανικό Συμβούλιο. Υπό τη νέα της σύνθεση η Επιτροπή Ασύλου προτείνεται να λειτουργεί σύμφωνα με τους ισχύοντες γενικούς κανόνες για τη λειτουργία των διοικητικών οργάνων (πλειοψηφία των παρόντων με ελάχιστη απαρτία τριών).

Προσχέδιο διάταξης νέου νόμου:

Η § 6 του άρθρου 2 του ν. 1268/1982 αντικαθίσταται ως εξής:

«Το όργανο αυτό είναι το Πρυτανικό Συμβούλιο με δικαίωμα ψήφου όλων των μελών του. Οι αποφάσεις θα λαμβάνονται με πλειοψηφία των 2/3 των παρόντων. Σε περίπτωση αδυναμίας λήψης απόφασης, ο Πρύτανης παραπέμπει το θέμα στη Σύγκλητο, που συγκαλείται εκτάκτως και αποφασίζει επίσης με πλειοψηφία των 2/3 των παρόντων.»

Σημ.: 1) Βλ. άρθρ. 12 § 4 ν. 1268/1982

2) Τροποποίηση και της αντίστοιχης διάταξης για τα ΤΕΙ;

3. Αυτοδιοίκηση των Πανεπιστημίων

3.1 Οικονομικά ζητήματα των Πανεπιστημίων

Η Επιτροπή θεωρεί τα οικονομικά των Πανεπιστημίων ως ένα από τα μείζονα προβλήματα. Δεν νοείται δημόσια και δωρεάν Πανεπιστημιακή εκπαίδευση χωρίς επαρκή χρηματοδότηση από τη μία πλευρά, και χωρίς χρηστή και επαγγελματική διαχείριση των οικονομικών πόρων από την άλλη. Έτσι, ο προτεινόμενος από πολλές πλευρές επαγγελματίας οικονομικός διαχειριστής («μάντζερ») στα Πανεπιστήμια, υπό την άμεση όμως εποπτεία του αντίστοιχου Αντιπρύτανη Οικονομικού Προγραμματισμού και Ανάπτυξης και με πλήρη λογοδοσία στη Σύγκλητο του Ιδρύματος, θεωρείται ως μία θετική προοπτική που πρέπει περαιτέρω να εξεταστεί. Για παράδειγμα, θα μπορούσε η θέση του Διευθυντή των Οικονομικών Υπηρεσιών του κάθε Πανεπιστημίου, με ενισχυμένα καθήκοντα και αρμοδιότητες, να ακολουθεί τα ισχύοντα για τον Γενικό Γραμματέα του Πανεπιστημίου (προκήρυξη θέσης, ανοικτή διαδικασία, κτλ.).

Επιπλέον, σημαντική θεωρείται η με αποτελεσματικό τρόπο κατοχύρωση της οικονομικής αυτοτέλει των Πανεπιστημίων. Προς την κατεύθυνση αυτή θεωρείται θετικό μέτρο η προταθείσα από το ΥΠΕΠΘ λειτουργία με βάση τετραετές σύμφωνο μεταξύ Πανεπιστημίου και Πολιτείας με εξειδίκευση των εκατέρωθεν υποχρεώσεων. Στο πλαίσιο αυτό προτείνεται η διερεύνηση της δυνατότητας παροχής στα Πανεπιστήμια μεγαλύτερης ευχέρειας διαμόρφωσης και τροποποίησης των προϋπολογισμών τους (τακτικού, δημοσίων επενδύσεων, κτλ.) μέσω, για παράδειγμα, μείωσης του αριθμού των διαφόρων κωδικών και της δυνατότητας

ευχερέστερης μεταφοράς κονδυλίων από κωδικό σε κωδικό (πάντοτε με αποφάσεις των συλλογικών οργάνων του Πανεπιστημίου).

Τέλος, η φορολογική απαλλαγή του εισοδήματος των Πανεπιστημίων (όπως συμβαίνει στο εξωτερικό) θα αποτελούσε σημαντική διευκόλυνση για τη μερική αυτονομία των Πανεπιστημίων από την οικονομική εξάρτηση την οποία σήμερα υφίστανται.

3.2 Διαφάνεια - Δημοσιότητα

Στο πλαίσιο της δημοσιότητας και της διαφάνειας που κάθε Πανεπιστήμιο, και ιδιαίτερα το δημόσιο, οφείλει προς το κοινωνικό σύνολο, η Επιτροπή προτείνει να συμπεριληφθεί στον νέο νόμο πλαίσιο σχετική διάταξη. Μία τέτοια διάταξη θα αποσκοπεί στη διαρκή βελτίωση του Πανεπιστημίου μέσα από μια λογική ανάδειξης και ενδυνάμωσης των νησίδων ποιότητας μέσα σ' αυτό – και όχι ενίσχυσης του υπουργικού ελέγχου. Δεν εγγράφεται σε μια λογική απαγορεύσεων, αλλά σε μια λογική κινήτρων, που αξιοποιεί το εργαλείο (και τις δημόσιες αξίες) της διαφάνειας και πληροφόρησης.

Επιπλέον, ενδυναμώνει τον χρήστη (φοιτητή και υποψήφιο) που έχει δικαίωμα να γνωρίζει και να επιλέγει βάσει του περιεχομένου της παρεχόμενης εκπαίδευσης. Και, τέλος, είναι και «Ευρωπαϊκή»! – καθώς συνιστά μια εφαρμογή της «ανοιχτής μεθόδου συντονισμού» που μέσω benchmarking θα επιτρέψει την (εγχώρια και διεθνή) συγκρισιμότητα και την ανάδειξη βέλτιστων πρακτικών.

Προσχέδιο διάταξης νέου νόμου:

«Κάθε Πανεπιστήμιο οφείλει να ανταποκρίνεται στην υποχρέωση δημοσιότητας και διαφάνειας παρέχοντας, στον δικτυακό του τόπο, την πληρέστερη δυνατή πληροφόρηση σχετικά με τα διοικητικά του όργανα, την οργάνωση σπουδών, τον αριθμό εγγεγραμμένων φοιτητών, την υλικοτεχνική υποδομή και το σύνολο των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Κάθε πανεπιστημιακό Τμήμα υποχρεούται να διαθέτει στο διαδίκτυο πλήρη πληροφόρηση σχετικά με τα διοικητικά του όργανα, το πρόγραμμα σπουδών (προπτυχιακό και μεταπτυχιακό), το σύνολο των παρεχόμενων υπηρεσιών και το ερευνητικό και διδακτικό έργο των μελών ΔΕΠ. Υποχρεούται να διασφαλίζει ότι κάθε διδασκόμενο μάθημα, με ευθύνη του διδάσκοντα, διατηρεί τη δική του ιστοσελίδα, όπου περιγράφεται το περιεχόμενο του μαθήματος και τα διανεμόμενα συγγράμματα και παρέχεται οποιαδήποτε συναφής με το μάθημα πληροφόρηση. Επίσης, το κάθε Τμήμα οφείλει να διατηρεί στον δικτυακό του τόπο βιογραφικά σημειώματα με τις σπουδές, την επιστημονική εμπειρία, το ερευνητικό έργο και τις κυριότερες επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών ΔΕΠ που απασχολεί.»

4. Πανεπιστημιακά Όργανα

4.1 Ανάδειξη Πανεπιστημιακών Αρχών

Η Επιτροπή θεωρεί ότι η συνδιοίκηση των Πανεπιστημίων είναι μία δημοκρατική κατάκτηση που πρέπει να διαφυλαχτεί, χωρίς όμως να οδηγεί στην άλωση των Πανεπιστημιακών αρχών και διαδικασιών από εξωπανεπιστημιακές προτεραιότητες. Παρά ταύτα, η Επιτροπή θεωρεί ότι το υπάρχον καθεστώς ανάδειξης των Πανεπιστημιακών Αρχών αλλά και οι πρόσφατες εξαγγελίες του ΥΠΕΠΘ για νέα νομοθετική ρύθμιση δεν βοηθούν στην απεξάρτηση των Πανεπιστημίων από κάθε είδους πιέσεις. Ταυτόχρονα αναπαράγουν τις πελατειακές σχέσεις που τείνουν να αναπτύσσονται μεταξύ υποψηφίων και εκλεκτόρων, και το δημοκρατικό έλλειμμα που προκύπτει από την απουσία άμεσης καθολικής συμμετοχής των φοιτητών.

Σημαντικό είναι να διευκρινιστεί ο τρόπος ορισμού των φοιτητών εκλεκτόρων, οι οποίοι σήμερα δεν εκλέγονται από το σύνολο του φοιτητικού πληθυσμού αλλά **επιλέγονται** από τις φοιτητικές παρατάξεις, ανάλογα με τα ποσοστά που έλαβαν στις αμέσως προηγούμενες φοιτητικές εκλογές. Μία αντιμετώπιση του δημοκρατικού αυτού ελλείμματος είναι η καθολική ψηφοφορία των φοιτητών την ημέρα διεξαγωγής των εκλογών για την ανάδειξη των Διοικήσεων Πανεπιστημίων, Σχολών και Τμημάτων, σε ξεχωριστή κάλπη και αναγωγή των αποτελεσμάτων στο ποσοστό συμμετοχής τους.

Επιπρόσθετα, και με δεδομένη τη σημαντική αύξηση των μεταπτυχιακών φοιτητών στα Πανεπιστήμια (Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών και Διδασκαλικά), θεωρείται ότι το σημερινό ποσοστό συμμετοχής τους (πάλι μέσω εκλεκτόρων) στις εκλογές, το οποίο ανέρχεται στο 5% του αριθμού των μελών ΔΕΠ, δεν αντιπροσωπεύει το πραγματικό ποσοστό τους στο σύνολο του φοιτητικού πληθυσμού κάθε Πανεπιστημίου. Για τον λόγο αυτό η Επιτροπή προτείνει όπως, στην ίδια χωριστή κάλπη, ψηφίζει το σύνολο των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών.

Αναφορικά με τη βαρύτητα της ψήφου των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών μία πρόταση είναι να μην υπερβαίνει το 50% του αριθμού των ψηφισάντων μελών ΔΕΠ. Εναλλακτικά, και προκειμένου να διασφαλιστεί η κατά το δυνατόν μεγαλύτερη συμμετοχή των φοιτητών, θα μπορούσε να μελετηθεί ένας αλγόριθμος, σύμφωνα με τον οποίο όσο μικρότερη είναι η συμμετοχή των φοιτητών στις εκλογές αυτές τόσο μικρότερο θα είναι και η βαρύτητα συμμετοχής τους στο εκλεκτορικό σώμα για την ανάδειξη των Διοικητικών Αρχών των Πανεπιστημίων (ανεξάρτητα από την προσέλευση των φοιτητών στις ανωτέρω εκλογές, η βαρύτητα της ψήφου τους στο εκλεκτορικό σώμα μπορεί να κυμαίνεται, για παράδειγμα, μεταξύ του 80% και του 40% των συνόλου των μελών ΔΕΠ). Σε κάθε περίπτωση, πάντως, η εμπειρία από τους νόμους πλαίσιο για τα Πανεπιστήμια άλλων Ευρωπαϊκών χωρών υποδεικνύει ότι πουθενά αλλού το ποσοστό συμμετοχής των φοιτητών δεν υπερβαίνει το 25% του συνόλου του εκλεκτορικού σώματος.

Η Επιτροπή πιστεύει ότι η ίδια πρόταση όσον αφορά στην καθολική ψηφοφορία πρέπει να ισχύσει, σε χωριστή κάλπη, και για όλο το υπόλοιπο προσωπικό του Πανεπιστημίου (Διοικητικοί, ΕΤΕΠ, ΕΕΔΙΠ, ΙΔΑΧ, κτλ.). Ειδικότερα η βαρύτητα της

ψήφου του υπόλοιπου προσωπικού προτείνεται να μην υπερβαίνει το 30% του αριθμού των ψηφισάντων μελών ΔΕΠ στις εκλογές για την ανάδειξη Πρυτανικών αρχών και το 10% (δεδομένου ότι δεν συμμετέχουν οι Διοικητικοί υπάλληλοι) στις εκλογές για την ανάδειξη Κοσμητόρων Σχολών και Προέδρων Τμημάτων. Επισημαίνεται, ότι λόγω προηγούμενων αποφάσεων δικαστηρίων για μη σύννομη συμμετοχή Διοικητικών υπαλλήλων στις εκλογές για την ανάδειξη Πρυτανικών αρχών (π.χ. περίπτωση Πανεπιστημίου Κρήτης), ο νομοθέτης πρέπει να λάβει ιδιαίτερη μέριμνα για την επίλυση αυτού του προβλήματος.

Προσχέδιο διάταξης νέου νόμου:

1. Η παράγραφος 3 του άρθρου 4 του ν. 2083/1992, όπως τροποποιήθηκε με την παράγραφο 3 περ. β' του άρθρου 1 του ν. 2188/1994, αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Ο πρόεδρος του Τμήματος και ο αναπληρωτής του, ο οποίος τον αντικαθιστά όταν αυτός απουσιάζει ή κωλύεται ή ελλείπει, εκλέγονται από σώμα εκλεκτόρων απαρτιζόμενο από το σύνολο α) των μελών ΔΕΠ του Τμήματος, β) των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος, και γ) των λοιπών, εκτός από το ΔΕΠ, εργαζομένων στο Τμήμα είτε με σχέση δημοσίου δικαίου, μόνιμων ή με θητεία, είτε με σχέση ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου. Οι ψήφοι των υπό β' εκλεκτόρων (προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών) θα υπολογίζονται σε ποσοστό 80% του αριθμού των μελών ΔΕΠ, μειούμενο κατά το ποσοστό της αποχής των φοιτητών, όχι όμως συνολικά μικρότερο του 40% του αριθμού των μελών ΔΕΠ. Οι ψήφοι των υπό γ' εκλεκτόρων (εργαζομένων πλην ΔΕΠ) θα υπολογίζονται σε ποσοστό 20% του αριθμού των μελών ΔΕΠ, μειούμενο κατά το ποσοστό της αποχής των μελών της κατηγορίας αυτής, όχι όμως συνολικά μικρότερο του 10% του αριθμού των μελών ΔΕΠ. Μετά το πέρας της εκλογικής διαδικασίας εκδίδεται σχετική διαπιστωτική απόφαση του υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Σε περίπτωση αδυναμίας εκλογής προέδρου για οποιονδήποτε λόγο διορίζεται προσωρινός πρόεδρος μέχρι ένα (1) ακαδημαϊκό έτος με απόφαση της Συγκλήτου οπότε και επαναλαμβάνεται η εκλογή.»

2. Η παράγραφος 1 στοιχ. α' του άρθρου 3 του ν. 2083/1992, όπως τροποποιήθηκε με την παράγραφο 3 περ. β' του άρθρου 1 του ν. 2188/1994 και αντικαταστάθηκε με την παράγραφο Β 1 του άρθρου 9 του ν. 2916/2001, αντικαθίσταται εκ νέου ως εξής:

Η παράγραφος 3α του άρθρου 11 του ν. 1268/1982, όπως έχει τροποποιηθεί, αντικαθίσταται ως εξής:

«3 α) Ο πρύτανης και οι αντιπρυτάνεις εκλέγονται από σώμα εκλεκτόρων απαρτιζόμενο από το σύνολο α) των μελών ΔΕΠ του Πανεπιστημίου, β) των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών του Πανεπιστημίου και γ) των λοιπών, εκτός από το ΔΕΠ, εργαζομένων στο Πανεπιστήμιο είτε με σχέση δημοσίου δικαίου, μόνιμων ή με θητεία, είτε με σχέση ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου. Οι ψήφοι των υπό β' εκλεκτόρων (προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών) θα υπολογίζονται σε ποσοστό 80% του αριθμού των μελών ΔΕΠ, μειούμενο κατά το ποσοστό της αποχής των φοιτητών, όχι όμως συνολικά μικρότερο του 40% του αριθμού των μελών ΔΕΠ. Οι ψήφοι των υπό γ' εκλεκτόρων (εργαζομένων πλην ΔΕΠ) θα υπολογίζονται σε ποσοστό 30% του αριθμού

των μελών ΔΕΠ, μειούμενο κατά το ποσοστό της αποχής των μελών της κατηγορίας αυτής, όχι όμως συνολικά μικρότερο του 15% του αριθμού των μελών ΔΕΠ.»

Προσχέδιο διάταξης νέου νόμου (εναλλακτική πρόταση):

1. Η παράγραφος 3 του άρθρου 4 του ν. 2083/1992, όπως τροποποιήθηκε με την παράγραφο 3 περ. β' του άρθρου 1 του ν. 2188/1994, αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Ο πρόεδρος του Τμήματος και ο αναπληρωτής του, ο οποίος τον αντικαθιστά όταν αυτός απουσιάζει ή κωλύεται ή ελλείπει, εκλέγονται από σώμα εκλεκτόρων απαρτιζόμενο από το σύνολο α) των μελών ΔΕΠ του Τμήματος, β) των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος, και γ) των λοιπών, εκτός από το ΔΕΠ, εργαζομένων στο Τμήμα είτε με σχέση δημοσίου δικαίου, μόνιμων ή με θητεία, είτε με σχέση ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου. Οι ψήφοι των υπό β' εκλεκτόρων (προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών) θα υπολογίζονται σε ποσοστό 50% του αριθμού των ψηφισάντων μελών ΔΕΠ. Οι ψήφοι των υπό γ' εκλεκτόρων (εργαζομένων πλην ΔΕΠ) θα υπολογίζονται σε ποσοστό 10% του αριθμού των ψηφισάντων μελών ΔΕΠ. Μετά το πέρας της εκλογικής διαδικασίας εκδίδεται σχετική διαπιστωτική απόφαση του υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Σε περίπτωση αδυναμίας εκλογής προέδρου για οποιονδήποτε λόγο διορίζεται προσωρινός πρόεδρος μέχρι ένα (1) ακαδημαϊκό έτος με απόφαση της Συγκλήτου οπότε και επαναλαμβάνεται η εκλογή.»

2. Η παράγραφος 1 στοιχ. α' του άρθρου 3 του ν. 2083/1992, όπως τροποποιήθηκε με την παράγραφο 3 περ. β' του άρθρου 1 του ν. 2188/1994 και αντικαταστάθηκε με την παράγραφο Β 1 του άρθρου 9 του ν. 2916/2001, αντικαθίσταται εκ νέου ως εξής:

Η παράγραφος 3α του άρθρου 11 του ν. 1268/1982, όπως έχει τροποποιηθεί, αντικαθίσταται ως εξής:

«3 α) Ο πρύτανης και οι αντιπρυτάνεις εκλέγονται από σώμα εκλεκτόρων απαρτιζόμενο από το σύνολο α) των μελών ΔΕΠ του Πανεπιστημίου, β) των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών του Πανεπιστημίου και γ) των λοιπών, εκτός από το ΔΕΠ, εργαζομένων στο Πανεπιστήμιο είτε με σχέση δημοσίου δικαίου, μόνιμων ή με θητεία, είτε με σχέση ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου. Οι ψήφοι των υπό β' εκλεκτόρων (προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών) θα υπολογίζονται σε ποσοστό 50% του αριθμού των ψηφισάντων μελών ΔΕΠ. Οι ψήφοι των υπό γ' εκλεκτόρων (εργαζομένων πλην ΔΕΠ) θα υπολογίζονται σε ποσοστό 30% του αριθμού των ψηφισάντων μελών ΔΕΠ.»

5. Διδακτικό Ερευνητικό Προσωπικό

5.1 Δομή βαθμίδων μελών ΔΕΠ

Το τελευταίο διάστημα επανέρχονται συχνά στα ΜΜΕ πληροφορίες για τη μείωση, μέσω συγχώνευσης, των βαθμίδων των μελών ΔΕΠ ή ακόμα και την επαναφορά της έδρας. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η ισχύουσα δομή δεν δημιουργεί προβλήματα, ενώ ταυτόχρονα δίνει τη δυνατότητα σε νέους και δυναμικούς επιστήμονες, μέσω του επιστημονικού και εκπαιδευτικού έργου τους, να προσδοκούν σε εξέλιξη μέχρι την ανώτατη βαθμίδα. Η επαναφορά της έδρας θα αποτελούσε κραυγαλέα οπισθοδρόμηση προς ένα απαρχαιωμένο καθεστώς. Πέραν αυτού, θα πρέπει να αποφεύγονται συχνές αλλαγές στους κανόνες εξέλιξης του προσωπικού που ανατρέπουν τον προγραμματισμό τους.

Επιπλέον, σκόπιμη θα ήταν η θέσπιση ακαδημαϊκών κινήτρων και για τους Καθηγητές της πρώτης βαθμίδας, προκειμένου να συνεχίζουν να παράγουν υψηλής στάθμης ερευνητικό και διδακτικό έργο. Παράδειγμα θα μπορούσε να είναι η θεσμοθέτηση τιμητικών Ακαδημαϊκών θέσεων, στις οποίες, ύστερα από αυστηρή κρίση, να εκλέγονται Καθηγητές για ένα καθορισμένο διάστημα (π.χ. πενταετία).

Τέλος, ιδιαίτερη μέριμνα πρέπει να δοθεί στο άνοιγμα των Πανεπιστημίων προς το εξωτερικό μέσω, για παράδειγμα, της διάθεσης μόνιμων πιστώσεων σε κάθε Πανεπιστήμιο για επισκέπτες καθηγητές και ερευνητές, καθώς και της διαμόρφωσης συνθηκών προσέλκυσης διακεκριμένων επιστημόνων από το εξωτερικό με κάποιες διευκολύνσεις (π.χ. διπλή θέση με ένα εξάμηνο σε ελληνικό Πανεπιστήμιο και ένα εξάμηνο σε Πανεπιστήμιο του εξωτερικού).

5.2 Εκλογές, υπηρεσιακή κατάσταση και οικονομικά ζητήματα μελών ΔΕΠ

Υπάρχει προβληματισμός ως προς τη διαδικασία εκλογής στις διάφορες βαθμίδες και τη λανθασμένη νοοτροπία που συχνά επικρατεί. Σύμφωνα με αυτή, η κρίση για εξέλιξη των μελών ΔΕΠ συνιστά μια εξασφαλισμένη και σχεδόν διεκπεραιωτική διαδικασία. Η Επιτροπή εξέτασε σκέψεις που αφορούν στη συγκρότηση των Εκλεκτορικών Σωμάτων και των Τριμελών Εισηγητικών Επιτροπών με πρόβλεψη για υποχρεωτική συμπλήρωσή τους με έγκριτους εξωτερικούς κριτές (εκτός Τμήματος, Πανεπιστημίου ή ακόμα και Ελλάδος). Στη συγκρότηση μάλιστα των εκλεκτορικών σωμάτων για εκλογή σε θέση Καθηγητή πρώτης βαθμίδας, σκόπιμη θα ήταν η υποχρεωτική συμμετοχή έγκριτων Πανεπιστημιακών του εξωτερικού.

Συζητήθηκε, επίσης, η συμβουλευτική για το Εκλεκτορικό Σώμα τεκμηρίωση της αναγνώρισης του επιστημονικού έργου των υποψηφίων και μέσω συστατικών επιστολών, όπου αυτό είναι δυνατόν, από έγκριτους διεθνείς ερευνητές στο αντικείμενο των υποψηφίων (μία πρακτική που ακολουθείται ήδη σε ορισμένα Τμήματα ελληνικών Πανεπιστημίων και παγίως σε καλά Πανεπιστήμια του εξωτερικού).

Λόγω της διαφορετικότητας των λεπτομερών κριτηρίων για την εκλογή ΔΕΠ στις τέσσερις βαθμίδες που αντικειμενικά ισχύουν για τις διαφορετικές επιστημονικές περιοχές (π.χ. επιστήμες του μηχανικού, επιστήμες υγείας, νομική επιστήμη,

ανθρωπιστικές επιστήμες, κτλ.), ο νέος νόμος πλαίσιο δεν θα πρέπει να περιλαμβάνει τα κριτήρια αυτά με κάθε λεπτομέρεια. Αντίθετα, η Επιτροπή πιστεύει ότι ο νόμος θα πρέπει σε γενικές γραμμές να προβλέπει τι είναι επιτρεπτό (π.χ. συμμετοχή μελών ΔΕΠ από Ελλάδα και εξωτερικό, συστατικές επιστολές, κτλ.) και ακολούθως, σε συνεννόηση με τα Πανεπιστήμια, να εκδοθούν Προεδρικά Διατάγματα ανά επιστημονική περιοχή που θα εξειδικεύουν τα κριτήρια εκλογής.

Τέλος, πρέπει να αντιμετωπιστεί η αλλαγή της υπηρεσιακής κατάστασης των μελών ΔΕΠ, έτσι ώστε οι σημερινοί πλήρους απασχόλησης να μετατραπούν σε πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης, με ταυτόχρονη, σημαντική αύξηση των αποδοχών τους. Όσοι δεν επιθυμούν να ενταχθούν σε αυτή τη ρύθμιση, θα μπορούν να διατηρούν εξωπανεπιστημιακή απασχόληση με μειωμένες, όμως, αποδοχές από τη μερική απασχόλησή τους στο Πανεπιστήμιο.

Η Επιτροπή σημειώνει ιδιαίτως ότι οι οριακές – για μια αξιοπρεπή διαβίωση – αμοιβές των Πανεπιστημιακών και οι χαμηλές συντάξεις τους αποτελούν πλέον ισχυρό αντικίνητρο τόσο για όσους έλληνες Πανεπιστημιακούς του εξωτερικού θα ήθελαν να υποβάλουν υποψηφιότητα για θέση ΔΕΠ στην Ελλάδα, όσο και για όσους μεταπτυχιακούς φοιτητές ελληνικών Πανεπιστημίων θα ήθελαν να επιδιώξουν ακαδημαϊκή σταδιοδρομία.

5.3 Εκτέλεση καθηκόντων μελών ΔΕΠ

Οι διδάσκοντες στα Πανεπιστήμια παρουσιάζουν ποικιλία επιδόσεων, ανάλογη με εκείνη του φοιτητικού κόσμου. Είναι όμως ασφαλές να ισχυριστεί κανείς ότι μεγάλο ποσοστό διδασκόντων είναι επαρκές, ως και εξαιρετικό. Το πρόβλημα που παρουσιάζουν ωστόσο ορισμένα μέλη ΔΕΠ, ιδιαίτερα της βαθμίδας του καθηγητή, αντικειμένων τα οποία αποδίδουν οικονομικά, είναι η συχνή απουσία τους από τις παραδόσεις. Η διευκόλυνση που τους παρέχει η επαγγελματική αλληλεγγύη των συναδέλφων και η σιγή των φοιτητών έχει καταστήσει το φαινόμενο των «απόντων» ενδημικό σε ορισμένες σχολές των μεγάλων πανεπιστημίων Αθήνας και Θεσσαλονίκης, και όχι μόνον, όπου η ανωνυμία στηρίζει τις απουσίες.

Η λύση του προβλήματος ίσως βρεθεί στα παρακάτω μέτρα:

- (1) Κάθε διδάσκων θα πρέπει να δηλώνει στο τέλος του ακαδημαϊκού εξαμήνου την ύλη που δίδαξε με εγγύηση ότι πραγματοποιήθηκε.
- (2) Με την αξιολόγηση που θα κάνουν οι φοιτητές για το διδακτικό έργο των καθηγητών, θα διευκρινίζεται ως απάντηση στις σχετικές ερωτήσεις, αν ο διδάσκων παρέδιδε τα μαθήματα ανελλιπώς, ήταν καλά προετοιμασμένος και κατανοητός.
- (3) Η πρόταση της Επιτροπής για την κατανομή σε μικρότερες μονάδες τάξεων με περισσότερους από ογδόντα φοιτητές, και εφόσον υπάρχουν διαθέσιμες αίθουσες διδασκαλίας (βλ. παράγραφο 6.2), θα δημιουργήσουν μικρότερη αναλογία διδασκομένων – διδασκόντων και συνεπώς μεγαλύτερο έλεγχο των απουσιών.

6. Προπτυχιακές Σπουδές

6.1 Συγγράμματα

Το παρόν σύστημα της διανομής ενός και μοναδικού συγγράμματος ανά μάθημα έχει στηλιτευτεί ευρύτατα ως σπάταλο, αναχρονιστικό και περιοριστικό στη διαδικασία της μάθησης. Το υπάρχον σύστημα σε μεγάλο βαθμό ευθύνεται για τη μονοπωλιακή διανομή στους φοιτητές συχνά πρόχειρων και παρωχημένων συγγραμμάτων, σε βάρος ποιοτικά καλύτερων εναλλακτικών. Σε αντικατάσταση του σημερινού συστήματος η προτιμότερη λύση θα ήταν, πέρα από την οργάνωση και λειτουργία σύγχρονων Πανεπιστημιακών Βιβλιοθηκών, η συνεχής οικονομική υποστήριξή τους για την προμήθεια αρκετών βιβλίων ανά μάθημα (και μάλιστα σε πολλαπλά αντίτυπα, ανάλογα με το πλήθος των φοιτητών), καθώς και των Πανεπιστημίων για την επέκταση και τον εκσυγχρονισμό των δικτύων υπολογιστών τους.

Με τον τρόπο αυτό, και με βάση μία επαρκή και σχολιασμένη βιβλιογραφία εκ μέρους των διδασκόντων, έναν οδηγό μελέτης και πλήρη ηλεκτρονική ιστοσελίδα για κάθε μάθημα, θα καταργηθεί η πλάνη της Καθηγητικής «αυθεντίας» που απορρέει από το μοναδικό σύγγραμμα και θα αναδειχθεί ο εσωτερικός διάλογος και πλουραλισμός που είναι εγγενείς στην επιστημονική γνώση.

Στο ενδιάμεσο, πρέπει να μελετηθούν και να εφαρμοστούν εναλλακτικές δυνατότητες, όπως: (α) η θέσπιση κουπονιών για την προμήθεια εκ μέρους των φοιτητών των συγγραμμάτων της επιλογής τους, (β) η μαζική προμήθεια εκ μέρους των Σχολών επαρκούς αριθμού αντιτύπων των σημαντικότερων συγγραμμάτων, με σκοπό τον δανεισμό τους στους φοιτητές για ορισμένο χρονικό διάστημα (π.χ. ένα εξάμηνο), ή (γ) ο περιορισμός της δωρεάν διανομής καινούριων πανεπιστημιακών συγγραμμάτων στα μαθήματα κορμού και η προσφυγή σε δανεισμό των συγγραμμάτων για τα μαθήματα επιλογής. Σκοπός των προτάσεων αυτών είναι οι όποιοι εξοικονομούμενοι πόροι να διατεθούν αποκλειστικά για την επέκταση των συλλογών των Πανεπιστημιακών Βιβλιοθηκών.

6.2 Κλιμάκια τάξεων

.....

Προσχέδιο διάταξης νέου νόμου:

Η § 11 του άρθρου 24 του ν. 1268/1982 αντικαθίσταται ως εξής:

«Σε περίπτωση μαθήματος του προγράμματος σπουδών που διδάσκεται σε μεγάλο αριθμό φοιτητών είναι υποχρεωτική η διαίρεση των φοιτητών σε κλιμάκια των ογδόντα κατά ανώτατο όριο φοιτητών και η ανάθεση διδασκαλίας του μαθήματος για κάθε κλιμάκιο σε ένα μέλος του Δ.Ε.Π. του αντίστοιχου Τομέα. Τα μέλη του Δ.Ε.Π. που παίρνουν τέτοια ανάθεση μπορούν, με απόφαση του Τομέα, να συγκροτούν, για την εναρμόνιση της διδασκαλίας και των εξετάσεων στα διάφορα κλιμάκια του ίδιου μαθήματος, Επιτροπή του Μαθήματος με συντονιστή το αρχαιότερο μέλος Δ.Ε.Π. της ανώτερης βαθμίδας. Η Επιτροπή του Μαθήματος συντονίζει την ομοιομορφία της διδασκαλίας, ως προς το περιεχόμενο και την έκταση της διδακτέας ύλης, των

ασκήσεων και των εξετάσεων. Όπου υπάρχει ανεπάρκεια αιθουσών για την παραπάνω διαίρεση σε κλιμάκια ή όπου η διαίρεση αυτή θα επιβάρυνε μέλη Δ.Ε.Π. με πάνω από 10 ώρες συνολικής εβδομαδιαίας διδασκαλίας σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο, οι Πρόεδροι των οικείων Τμημάτων υποχρεούνται να υποβάλουν, μέσω της Πρυτανείας, σχετική τεκμηριωμένη αναφορά στο Υπουργείο Παιδείας, που οφείλει να δώσει κατά προτεραιότητα λύση στο θέμα.»

6.3 Χρονική διάρκεια σπουδών και ανταποδοτικές υποτροφίες

Η επ' αόριστο φοίτηση έχει πολλές αρνητικές επιπτώσεις: χαλαρότητα σπουδών, μη ορθολογική ιεράρχηση μαθημάτων, χωροταξικά προβλήματα. Η Επιτροπή θεωρεί ότι μία λύση θα ήταν ο περιορισμός των ετών φοίτησης σε $n+2$ ή 3 (όπου n ο ελάχιστος αριθμός ετών που απαιτείται για την απόκτηση του πτυχίου) για τους φοιτητές που δεν εργάζονται ή δεν έχουν οικογενειακές υποχρεώσεις (ανατροφή τέκνων). Μία τέτοια λύση, αν προκριθεί, θα πρέπει να συνοδεύεται από μέτρα που να ενισχύουν τη φοίτηση ατόμων που δεν έχουν οικονομικές δυνατότητες. Η ενίσχυση των τελευταίων θα μπορούσε να γίνει μέσω ανταποδοτικών υποτροφιών (με υποχρέωση, για παράδειγμα, επιτυχούς εξέτασης σημαντικού αριθμού των μαθημάτων κάθε χρόνου). Η εισαγωγή ανταποδοτικών υποτροφιών σημαίνει ότι ο/η φοιτητής/τρια θα εργάζεται για περιορισμένο αριθμό ωρών (π.χ. 40 ώρες μηνιαίως) μέσα στο Πανεπιστήμιο, προσφέροντας τις υπηρεσίες του/της σε βιβλιοθήκες, σπουδαστήρια, εργαστήρια, φοιτητική λέσχη, φοιτητικές εστίες, κτλ. Παράλληλα μέτρα, όπως η δυνατότητα διακοπής σπουδών για ένα ή δύο το πολύ έτη (που δεν θα προσμετρώνται στο $n+2$ ή 3), καθώς και η δυνατότητα μερικής φοίτησης (δυνατότητα περαίωσης των σπουδών σε 2ν χρόνια), θα πρέπει επίσης να συζητηθούν για ειδικές περιπτώσεις (μητέρες ανηλίκων, εργαζόμενοι με αποδεδειγμένη πλήρη απασχόληση και ασφαλιστική κάλυψη, χρονίως πάσχοντες, κ.ά.).

Σαφές είναι ότι η προτεινόμενη λύση θα πρέπει να ισχύσει μόνον για τους φοιτητές που θα πρωτοεγγραφούν στα Πανεπιστήμια μετά την ψήφιση της σχετικής νομοθετικής ρύθμισης. Για τους ήδη εν ενεργεία φοιτητές θα πρέπει να υπάρξουν μεταβατικές διατάξεις.

Προσχέδιο διάταξης νέου νόμου:

Στον Ν. 1268/1982 προστίθεται άρθρο 25α που έχει ως εξής:

1. *Ανώτατο χρονικό όριο φοίτησης στις προπτυχιακές σπουδές είναι ο ελάχιστος αριθμός εξαμήνων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου προσαυξανόμενος κατά 50 % ή, προκειμένου για εργαζόμενους φοιτητές ή για γονείς ανήλικων τέκνων, διπλασιαζόμενος.*
2. *Εργαζόμενος θεωρείται ο φοιτητής που κατά τη διάρκεια των σπουδών του είχε, επί τουλάχιστον ένα έτος, πλήρη απασχόληση με ασφαλιστική κάλυψη.*
3. *Ο φοιτητής έχει το δικαίωμα να διακόπτει, με έγγραφη δήλωσή του προς τη γραμματεία του Τμήματος, τις σπουδές του για ένα έως τέσσερα το πολύ εξάμηνα,*

συνεχόμενα ή μη, που δεν θα προσμετρώνται στον παραπάνω ανώτατο χρόνο σπουδών.

4. Μετά την πάροδο του ανώτατου χρόνου σπουδών, ο φοιτητής θεωρείται αυτοδικαίως απωλέσας τη φοιτητική ιδιότητα. Συμμετοχή του σε εξετάσεις δεν είναι πλέον δυνατή. Εξαίρεση επιτρέπεται μόνο σε περιπτώσεις ανωτέρας βίας και με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Τμήματος λαμβανόμενη με πλειοψηφία $\frac{3}{4}$ του συνόλου των μελών του.
5. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού εφαρμόζονται για τους φοιτητές που θα εγγράφονται σε Πανεπιστήμια από το ακαδημαϊκό έτος 2006-2007 και εφεξής.

7. Μεταπτυχιακές Σπουδές

7.1 Εισαγωγή

Οι μεταπτυχιακές σπουδές (ΜΣ) αποτελούν πλέον απαραίτητη προέκταση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και παίζουν αποφασιστικό ρόλο στην εκπλήρωση της εκπαιδευτικής, πολιτιστικής, κοινωνικής και οικονομικής αποστολής των ΑΕΙ.

Η Επιτροπή του ΕΣΥΠ έλαβε υπ' όψη της:

- τα προβλεπόμενα από την υπάρχουσα νομοθεσία σχετικά με τις ΜΣ [βασικό κείμενο ο Ν 2083/92 και προσθήκες-αλλαγές οι Ν 2327/95 (πτυχιούχοι Τ.Ε.Ι., υποτροφίες), Ν 2413/96 (δάνεια και λοιπές παροχές), Ν 2457/97 (Διευθυντής ΠΜΣ), Ν 3255/04 (διεθνείς-διακρατικές συνεργασίες), Ν 3404/05 (κοινά προγράμματα με αναγνωρισμένα ιδρύματα της αλλοδαπής, δυνατότητα μερικής διδασκαλίας και σε άλλη ευρωπαϊκή γλώσσα)]

καθώς και

- το περιεχόμενο μίας λεπτομερούς πρότασης προς το ΥΠΕΠΘ που είχε ετοιμαστεί το 2002 σχετικά με τις ΜΣ.

Η Επιτροπή του ΕΣΥΠ κατέληξε σε ένα σύνολο προτάσεων που εστιάζονται σε τρεις στόχους:

- (α) Εξασφάλιση της ευελιξίας και προσαρμοστικότητας των προγραμμάτων ΜΣ, κυρίως μέσω της απλούστευσης διαδικασιών και της κατά το μέγιστο δυνατόν προσφυγής στην συνταγματική επιταγή περί αυτοτέλειας των Πανεπιστημίων.
- (β) Προώθηση και διαφύλαξη της ποιότητας των ΜΣ μέσω, αφ'ενός, της υποχρεωτικής και απο κοινού χρήσης ορισμένων βασικών προδιαγραφών για την κατάρτιση του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας (ΕΚΛ) κάθε Προγράμματος ΜΣ (ΠΜΣ) και, αφ' ετέρου, της συστηματικής εκμετάλλευσης του θεσμού της τακτικής αξιολόγησης ΑΕΙ και ΤΕΙ.
- (γ) Αύξηση των οικονομικών πόρων των ΠΜΣ μέσω της όσο το δυνατόν μέγιστης απ'ευθείας χρηματοδότησης από τον κρατικό προϋπολογισμό, της χρήσης διαφόρων ειδών ερευνητικών πόρων και χρηματοδότησης από την ΕΕ, της

χορήγησης ανταποδοτικών υποτροφιών ή και ωριαίας αντιμισθίας σε μεταπτυχιακούς σπουδαστές, και την πρόβλεψη διδάκτρων υπό ορισμένες προϋποθέσεις.

Στη συνέχεια παρατίθενται περιληπτικά, πρώτα οι γενικές αρχές σε όσο αφορούν τα παραπάνω σημεία (α), (β) και (γ) [παράγραφοι 2, 3 και 4], κατόπιν τα μεταπτυχιακά διπλώματα που απονέμονται [παράγραφος 5] και, τέλος, ορισμένες επί μέρους προτάσεις σχετικά με βασικά σημεία που, κατά τη γνώμη της Επιτροπής, θα πρέπει να συμπεριληφθούν υποχρεωτικά στους Εσωτερικούς Κανονισμούς Λειτουργίας κάθε Πανεπιστημίου [παράγραφοι 6, 7 και 8].

7.2 Γενικές Αρχές: Ευελιξία και Αυτοτέλεια

- (α) Δίδεται σημαντικός βαθμός ευελιξίας στα ΠΜΣ μέσω ενός λιτού θεσμικού πλαισίου που αναγνωρίζει τις ιδιαιτερότητες κάθε επιστημονικής περιοχής και προσφέρει ευελιξία διαμόρφωσης των ΠΜΣ. Το πλαίσιο αυτό επιτρέπει
- Σύμπραξη μεταξύ τμημάτων, μεταξύ Πανεπιστημίων, και μεταξύ Πανεπιστημίων εσωτερικού και εξωτερικού (διατμηματικά και διαπανεπιστημιακά ΠΜΣ)
  - Φοίτηση Ελλήνων και αλλοδαπών σπουδαστών
  - Επιλογή γλώσσας μαθημάτων και διατριβής (ελληνική ή/και άλλη ευρωπαϊκή)
  - Διδάσκοντες που δεν είναι αναγκαστικά μέλη ΔΕΠ ΑΕΙ εσωτερικού (καθηγητές ΑΕΙ εξωτερικού, διακεκριμένοι ερευνητές με διδακτορικό, άλλοι σε ειδικές περιπτώσεις – π.χ. καλλιτέχνες – βάσει Άρθρου 407 τού ισχύοντος Νόμου - Πλαισίου)
- (β) Επιδιώκεται απλούστευση διοικητικών διαδικασιών με βάση την αυτοτέλεια των ΑΕΙ. Συγκεκριμένα προβλέπεται:
- Έγκριση ΠΜΣ από τα αντίστοιχα συλλογικά όργανα Τμημάτων, Σχολών και Πανεπιστημίου, με μόνο έλεγχο νομιμότητας από ΥΠΕΠΘ
  - Για διατμηματικά και διαπανεπιστημιακά προγράμματα απαιτείται έγκριση ως άνω από όλα τα συμμετέχοντα Τμήματα και ιδρύματα
  - Για διατμηματικά και διαπανεπιστημιακά προγράμματα, ορίζεται ένα Τμήμα ως το «οικείο» Τμήμα που αναλαμβάνει τον συντονισμό και διεκπεραίωση όλων των διοικητικών διαδικασιών
  - Προκειμένου να επιτευχθεί ο καλύτερος συντονισμός των Π.Μ.Σ. κάθε Σχολής, προτείνεται ίδρυση σε κάθε μία από αυτές Τμήματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (κατά τα πρότυπα των Graduate Schools).
  - Όλες οι λεπτομέρειες οργάνωσης και λειτουργίας των ΠΜΣ – συμπεριλαμβανόμενου του ορισμού των προσόντων των μεταπτυχιακών φοιτητών και του αριθμού των – καθορίζονται από τους Εσωτερικούς Κανονισμούς Λειτουργίας (Ε.Κ.Λ.) κάθε Πανεπιστημίου.

7.3 Γενικές Αρχές: Προώθηση και Διαφύλαξη Ποιότητας

- (α) Όλα τα ΠΜΣ υπόκεινται σε εσωτερική και εξωτερική αξιολόγηση σε τακτικά διαστήματα σύμφωνα με τις διαδικασίες που θα θεσπίσει η Α.ΔΙ.Π.
- (β) Προτάσεις για ίδρυση ΠΜΣ, ή βασικών αλλαγών σε αυτά, πρέπει να αναλύουν και να τεκμηριώνουν λεπτομερώς τη σκοπιμότητα, βιωσιμότητα, οικονομικά στοιχεία, επάνδρωση, κ.λ.π. του ΠΜΣ.
- (γ) Τουλάχιστον 70% του κύκλου μαθημάτων σε κάθε ΠΜΣ πρέπει να καλύπτεται από μέλη ΔΕΠ των συνεργαζόμενων Τμημάτων ανά περίπτωση.
- (δ) Ο ΕΚΛ όλων των ΠΜΣ πρέπει να συμμορφώνεται με τις προτάσεις που περιλαμβάνονται στις κατωτέρω παραγράφους 6, 7 και 8.

7.4 Γενικές Αρχές: Χρηματοδότηση ΠΜΣ και Μεταπτυχιακών Σπουδαστών

- (α) Η χρηματοδότηση κάθε ΠΜΣ περιλαμβάνεται στον τακτικό προϋπολογισμό του οικείου Ιδρύματος
- Με αποδέσμευση έγκρισης κάθε κωδικού από την πολιτεία, έτσι ώστε το κάθε Πανεπιστήμιο, στο πλαίσιο της αυτοτέλειάς του, να αποφασίζει τη χρηματοδότηση του κάθε μεταπτυχιακού που εγκρίνει
  - Με οικονομικό απολογισμό στο πλαίσιο της τακτικής αξιολόγησης του ΠΜΣ
- (β) Οι πόροι των ΠΜΣ και η πιθανώς απ'ευθείας χρηματοδότηση μεταπτυχιακών σπουδαστών αντλούνται μέσω της αξιοποίησης διαφόρων πιθανών πηγών:
- Ειδική απ' ευθείας χρηματοδότηση των Π.Μ.Σ. από την πολιτεία, λόγω του ισχύοντος δημόσιου χαρακτήρα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στη χώρα μας (άρθρο 16 του Συντάγματος).
  - Χρηματοδότηση από άλλους δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς κατόπιν εγκρίσεως των συλλογικών οργάνων
  - Πρόβλεψη διδάκτρων μετά την αναθεώρηση του άρθρου 16 του Συντάγματος και κατόπιν εγκρίσεως των συλλογικών οργάνων, ιδιαίτερα για τις επαγγελματικές μεταπτυχιακές σπουδές (π.χ. τύπου MBA)
  - Απ' ευθείας υποτροφίες, όπως και σε προπτυχιακούς σπουδαστές
  - Πρόβλεψη ανταποδοτικών υποτροφιών
  - Για τους υποψήφιους διδάκτορες, ανάληψη επικουρικού εκπαιδευτικού έργου έναντι ωριαίας αντιμισθίας (θεσμοθέτηση του βοηθού διδασκαλίας)
  - Δυνατότητα αμοιβής υποψηφίων διδασκόντων από ερευνητικά έργα (θεσμοθέτηση του βοηθού έρευνας)
  - Δυνατότητα εκπόνησης τμήματος της διδακτορικής διατριβής σε ερευνητικά ιδρύματα (με υποτροφίες ή μερική μισθοδοσία)

7.5 Μεταπτυχιακά Διπλώματα

- (α) Τα ΠΜΣ απονέμουν διπλώματα σε δύο επίπεδα: βασικών μεταπτυχιακών σπουδών (αντίστοιχα του Master's) και διδακτορικό.
- (β) Στο επίπεδο βασικών μεταπτυχιακών σπουδών, τα διπλώματα είναι:
- Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ) [που αντιστοιχεί σε Master's (M.A. ή M.Sc.) στο αντικείμενο κάθε Τμήματος] ή Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (ΜΔΕ) [που αντιστοιχεί σε Master's σε πιο εξειδικευμένους τομείς, π.χ. από διατμηματικά προγράμματα].
- (γ) Στο διδακτορικό επίπεδο απονέμεται το Διδακτορικό Δίπλωμα (ΔΔ)
- (δ) Προγράμματα πενταετούς διάρκειας, ενιαίας και αδιάσπαστης δομής, θετικό-εφαρμοσμένα (τεχνολογικά) με προχωρημένου επιπέδου μαθήματα (π.χ., Μηχανικοί, Γεωπονικές Σχολές) οδηγούν στην αναγνώριση του διπλώματος ως Μεταπτυχιακού τίτλου, συνήθως ΔΜΣ.

7.6 Διπλώματα ΔΜΣ ή ΜΔΕ

- (α) Απαιτούνται δύο τουλάχιστον εξάμηνα σπουδών καθώς και πρωτότυπη διπλωματική εργασία.
- (β) Ορίζεται επιβλέπων μέλος ΔΕΠ για κάθε μεταπτυχιακό φοιτητή.

7.7 Διδακτορικά Διπλώματα (ΔΔ)

- (α) Απαιτούνται τουλάχιστον τρία έτη μετά τον ορισμό του θέματος της διδακτορικής διατριβής για τη συμπλήρωση σπουδών ΔΔ. Το θέμα ορίζεται μετά τη συμπλήρωση ΔΜΣ (ή ΜΔΕ), όπου αυτό απαιτείται. Διδακτορικά προγράμματα που δεν προαπαιτούν ΔΜΣ ή ΜΔΕ πρέπει να περιλαμβάνουν συμπλήρωση κύκλου μαθημάτων διάρκειας τουλάχιστον δύο εξαμήνων.
- (β) Είναι δυνατόν μέρος των διδακτορικών σπουδών να πραγματοποιείται σε ερευνητικά ιδρύματα.
- (γ) Όσον αφορά τη διδακτορική διατριβή, ισχύουν τα κατωτέρω:
  - Απαιτείται επιβλέπων μέλος ΔΕΠ από το οικείο Τμήμα.
  - Δεν επιτρέπεται μέλος ΔΕΠ να επιβλέπει άνω των τεσσάρων διδακτορικών ταυτοχρόνως (και σε ειδικές περιπτώσεις άνω των πέντε κατόπιν αιτιολογημένης αδείας του Τμήματος).
  - Απαιτείται τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή, δυνατόν διαπανεπιστημιακής σύνθεσης – περιλαμβανομένων ΑΕΙ εξωτερικού
  - Υποβάλλεται ετήσια έκθεση προόδου.
  - Διορίζεται επταμελής Εξεταστική Επιτροπή (4 μέλη επί πλέον της τριμελούς επιτροπής): τουλάχιστον 3 από τα 7 μέλη πρέπει να είναι βαθμίδας Καθηγητή, τουλάχιστον 2 από άλλο Πανεπιστήμιο – περιλαμβανομένων ΑΕΙ εξωτερικού.
  - Η υπεράσπιση της διατριβής είναι ανοικτή στο κοινό.
  - Η ημερομηνία και ώρα υπεράσπισης της διδακτορικής διατριβής ανακοινώνεται 30 ημέρες πριν και αναρτάται στο Διαδίκτυο.
  - Δύο πλήρη αντίγραφα της διατριβής κατατίθενται και είναι διαθέσιμα στην βιβλιοθήκη του οικείου Ιδρύματος 7 ημέρες πριν από την υπεράσπιση της διδακτορικής διατριβής.

7.8 Μεταβατικές Διατάξεις

- (α) Εντός έτους από την έναρξη ισχύος του νόμου, τα υπάρχοντα ΠΜΣ πρέπει να εναρμονισθούν πλήρως με τις νέες διατάξεις.
- (β) Υποψήφιοι διδάκτορες εξαιρούνται από νέες διατάξεις για υποχρεωτικό κύκλο μαθημάτων (εναρμόνιση κατά τα άλλα).

8. Φοιτητικά Θέματα

8.1 Υπεράριθμοι φοιτητές

Η εισαγωγή υπεράριθμων φοιτητών στα Πανεπιστήμια της χώρας μέσω ειδικών εξετάσεων, μετεγγραφών από το εσωτερικό, κατατακτηρίων εξετάσεων και, ενίοτε, άνευ εξετάσεων δημιουργεί σημαντικά προβλήματα δυσλειτουργίας, αλλά και ισονομίας. Συνέπειες της πρακτικής αυτής είναι η εκρηκτική αύξηση του αριθμού των φοιτητών σε Σχολές υψηλής ζήτησης (και μάλιστα του κέντρου), ερήμωση των περιφερειακών Πανεπιστημίων, δυσχέρειες στην ομαλή λειτουργία της εκπαιδευτικής διαδικασίας, αίσθηση αδικίας στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο και μείωση της ποιότητας σπουδών.

Μία λύση θα ήταν ο σταθερός αριθμός εισακτέων ανά Τμήμα, με όλους τους υποψήφιους φοιτητές να συμμετέχουν στις ίδιες εξετάσεις, και με διατήρηση της ίδιας ελάχιστης βαθμολογικής βάσης για όλους. Για υποψήφιους που εντάσσονται σε ευεργετικές διατάξεις να ισχύει ποσοστιαία μοριοδότηση επί της βαθμολογίας τους (π.χ. 5 ή 10%). Μοναδική εξαίρεση να αποτελούν άτομα με αναπηρίες ή πάσχοντα αποδεδειγμένα από σοβαρότατες ασθένειες, τα οποία δεν μπορούν να συμμετέχουν στις γενικές εξετάσεις εισαγωγής, και για τα οποία οργανώνονται ειδικές εξετάσεις για προκαθορισμένο ανά Τμήμα αριθμό θέσεων. Για τα παιδιά οικογενειών χωρίς οικονομικές δυνατότητες, που φοιτούν σε τόπο διαφορετικό από τον τόπο μόνιμης κατοικίας των γονέων τους, θα πρέπει να προβλεφθούν ανταποδοτικές φοιτητικές υποτροφίες στα Πανεπιστήμια στα οποία έχουν εγγραφεί.

Με τη λύση αυτή καταργούνται εντελώς οι μετεγγραφές, εκτός αν αποδεδειγμένα κενωθεί θέση φοιτητή στο Τμήμα υποδοχής. Ταυτόχρονα, θα καταστεί δυνατός ο εξορθολογισμός (όχι απαραίτητως μείωση) του αριθμού εισακτέων ανά Τμήμα, δεδομένου ότι θα είναι επακριβώς γνωστός ο αριθμός αυτός και δεν θα απαιτείται η σημερινή πρακτική της τεχνητής μείωσής του στις σχετικές προτάσεις που τα Τμήματα, οι Σχολές και τα Πανεπιστήμια καταθέτουν στο ΥΠΕΠΘ.

Εναλλακτικά, η Επιτροπή προτείνει την κατάργηση των μετεγγραφών φοιτητών από περιφερειακά Πανεπιστήμια στα κεντρικά (Αθήνας και Θεσσαλονίκης).

8.2 Οικονομικά ζητήματα των φοιτητών

Τα τελευταία χρόνια η αύξηση του κόστους ζωής έχει επηρεάσει αρνητικά τους φοιτητές που δεν έχουν οικονομικές δυνατότητες. Οι φοιτητές που προέρχονται από τα ασθενέστερα εισοδηματικά στρώματα θα πρέπει να ενισχύονται με υποτροφίες (με την υποχρέωση, για παράδειγμα, των υποτρόφων φοιτητών για επιτυχή εξέταση σε σημαντικό αριθμό μαθημάτων κάθε έτους). Στις επί μέρους Σχολές και Τμήματα θα πρέπει να ιδρυθούν υπηρεσίες υποδοχής των πρωτοετών φοιτητών, ανεξάρτητες από τις Γραμματείες, με επαρκές και εκπαιδευμένο προσωπικό, ώστε να γίνεται ομαλότερα η μετάβαση από τη Λυκειακή στην Πανεπιστημιακή εκπαίδευση. Οι ίδιες υπηρεσίες θα έχουν συμβουλευτικό ρόλο σε θέματα στέγασης, ενημέρωσης για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των φοιτητών, ανεύρεσης εργασίας μέσα στο Πανεπιστήμιο (π.χ., εργασία στη Βιβλιοθήκη) και τυχόν ψυχολογικής και κοινωνικής υποστήριξης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α
ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΝΟΜΩΝ ΠΛΑΙΣΙΩΝ ΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΡΑΤΩΝ

ΧΩΡΑ	ΔΙΟΙΚΗΣΗ	ΕΚΛΕΚΤΟΡΙΚΟ ΣΩΜΑ ΓΙΑ ΕΚΛΟΓΗ ΠΡΥΤΑΝΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ
ΑΥΣΤΡΙΑ	Το Πανεπιστήμιο διοικείται από το Συμβούλιο του Πανεπιστημίου, τις Πρυτανικές Αρχές (Πρύτανης και έως τέσσερις Αντιπρυτάνεις) και τη Σύγκλητο. Το Συμβούλιο του Πανεπιστημίου αποτελείται από πέντε, επτά ή εννέα μέλη ως εξής: δύο, τρία ή τέσσερα μέλη που εκλέγονται από τη Σύγκλητο, δύο, τρία ή τέσσερα μέλη που ορίζονται από την Κυβέρνηση με πρόταση του Υπουργού Παιδείας και ένα μέλος κοινής αποδοχής που ορίζεται από τα υπόλοιπα μέλη του Συμβουλίου. Η Σύγκλητος αποτελείται από 12 έως 24 μέλη. Σε αυτή εκπροσωπούνται οι: ➤ Καθηγητές (που πρέπει να έχουν την απόλυτη πλειοψηφία) ➤ Υπόλοιπο εκπαιδευτικό και ερευνητικό προσωπικό ➤ Υπόλοιπο προσωπικό ➤ Φοιτητές (που έχουν το 25% του συνολικού αριθμού των μελών) Όλοι οι εκπρόσωποι εκλέγονται με καθολική ψηφοφορία των αντίστοιχων ομάδων.	Ο Πρύτανης εκλέγεται από το Συμβούλιο του Πανεπιστημίου από κατάλογο τριών υποψηφίων που προτείνονται από τη Σύγκλητο. Οι Αντιπρυτάνεις εκλέγονται από το Συμβούλιο του Πανεπιστημίου από κατάλογο υποψηφίων που προτείνει ο Πρύτανης.
ΔΑΝΙΑ	Ανώτερη διοικητική αρχή είναι το Συμβούλιο, το οποίο αποτελείται από εξωτερικά μέλη και εκπροσώπους των μελών ΔΕΠ, του Τεχνικού και Διοικητικού προσωπικού και των φοιτητών. Πλειοψηφία έχουν τα εξωτερικά μέλη. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου πρέπει να προέρχεται από τα εξωτερικά μέλη. Οι εκπρόσωποι των μελών της Πανεπιστημιακής κοινότητας εκλέγονται από τα αντίστοιχα	Ο Πρύτανης επιλέγεται από το Συμβούλιο του Πανεπιστημίου.

	εκλεκτορικά σώματα. Ο αριθμός των εκπροσώπων των φοιτητών είναι τουλάχιστον δύο.	
ΕΣΘΟΝΙΑ	Το ανώτατο όργανο του Πανεπιστημίου είναι το Συμβούλιο, που αποτελείται από: ➤ Τον Πρύτανη ➤ Τους Αντιπρυτάνεις ➤ Εκπροσώπους των μελών ΔΕΠ ➤ Εκπροσώπους των φοιτητών (τουλάχιστον 20% του συνολικού αριθμού) ➤ Εκπροσώπους των άλλων εργαζομένων Ο αριθμός των μελών και ο τρόπος εκλογής τους καθορίζονται από τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας.	Ο Πρύτανης εκλέγεται για θητεία πέντε ετών, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του Πανεπιστημίου. Ο Πρύτανης έχει δικαίωμα να διορίσει έναν ή περισσότερους Αντιπρυτάνεις.
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	Το Πανεπιστήμιο διοικείται από Συμβούλιο (η ονοματολογία επαφίεται στο κάθε ίδρυμα) με είκοσι έως σαράντα μέλη, που περιλαμβάνουν: ➤ Τον Πρόεδρο (Πρύτανη) ➤ Έναν ή δύο Διευθυντές, εκ των οποίων ένας πρέπει να είναι ο Υπεύθυνος για Ακαδημαϊκά θέματα ➤ Δύο έως έξι εκλεγμένους εκπροσώπους των Καθηγητών και Αναπλ. Καθηγητών ➤ Τρεις έως πέντε εκλεγμένους εκπροσώπους του υπόλοιπου ακαδημαϊκού προσωπικού πλήρους απασχόλησης ➤ Ένας έως τρεις εκλεγμένους εκπροσώπους του μη ακαδημαϊκού προσωπικού ➤ Δύο έως τρεις εκλεγμένους εκπροσώπους των προπτυχιακών φοιτητών ➤ Έναν εκλεγμένο εκπρόσωπο των μεταπτυχιακών φοιτητών	Ο Πρόεδρος (Πρύτανης) του Πανεπιστημίου επιλέγεται από το Συμβούλιο.

	➤ Έναν έως τέσσερις εκπροσώπους εργοδοτών, συνδικάτων εργαζομένων, επαγγελματικών επιμελητηρίων, κτλ. ➤ Έως τέσσερις εκλεγμένους αποφοίτους του Πανεπιστημίου ➤ Έως τέσσερα άτομα που ασχολούνται με τις Καλές Τέχνες και τον Πολιτισμό ➤ Έως δέκα εκπροσώπους των τοπικών αρχών Τα ακαδημαϊκά θέματα τα χειρίζεται το Ακαδημαϊκό Συμβούλιο.	
ΚΡΟΑΤΙΑ	Όργανα του Πανεπιστημίου είναι ο Πρύτανης, η Σύγκλητος, το Ακαδημαϊκό Συμβούλιο και το Συμβουλευτικό Όργανο. Η Σύγκλητος αποτελείται από εκπροσώπους των μελών ΔΕΠ (τουλάχιστον 60% του συνολικού αριθμού), εκλεγμένους εκπροσώπους των φοιτητών (οι προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές αποτελούν τουλάχιστον το 10% του συνολικού αριθμού, με τους εκπροσώπους των μεταπτυχιακών φοιτητών να έχουν τουλάχιστον το 5% του συνολικού αριθμού των μελών της Συγκλήτου) και εκλεγμένους εκπροσώπους του λοιπού προσωπικού. Το Ακαδημαϊκό Συμβούλιο αποτελείται από τον Πρύτανη, τους Αντιπρυτάνεις, τους Κοσμήτορες και τους Προέδρους των Τμημάτων. Ο Εσωτερικός Κανονισμός του Πανεπιστημίου προβλέπει τον τρόπο συμμετοχής εκπροσώπων των φοιτητών. Το Συμβουλευτικό Όργανο είναι εξαμελές ή δωδεκαμελές. Τα μισά μέλη εκλέγονται από τη Σύγκλητο, ενώ τα υπόλοιπα ορίζονται, σε ίσο αριθμό, από την Τοπική Αυτοδιοίκηση, το Εμπορικό και Βιομηχανικό	Ο Πρύτανης εκλέγεται για τριετή θητεία (που μπορεί να επαναληφθεί μία ακόμα φορά) από εκλεκτορικό σώμα που προσδιορίζεται από τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του Πανεπιστημίου. Στα μέλη του εκλεκτορικού σώματος περιλαμβάνονται οπωσδήποτε τα μέλη της Συγκλήτου και του Ακαδημαϊκού Συμβουλίου. Υπάρχει η δυνατότητα εκλογής από τη Σύγκλητο ενός ή περισσότερων Αντιπρυτάνεων.

	Επιμελητήριο, και τον Ιδρυτή του Πανεπιστημίου.	
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	Το ανώτατο όργανο διοίκησης κάθε Πανεπιστημίου είναι η Σύγκλητος. Ο Εσωτερικός Κανονισμός κάθε Πανεπιστημίου ορίζει τη σύνθεση και τον τρόπο εκλογής των μελών της Συγκλήτου. Ο νόμος ορίζει, πάντως, ότι οι εκπρόσωποι των μελών ΔΕΠ δεν μπορεί να είναι λιγότεροι από το 50% του συνολικού αριθμού των μελών, ενώ οι εκπρόσωποι των φοιτητών τουλάχιστον το 10%. Ο Πρύτανης είναι μέλος της Συγκλήτου.	Ο Πρύτανης εκλέγεται από τη Σύγκλητο για θητεία το πολύ πέντε ετών, με δικαίωμα ανανέωσης της θητείας για μία μόνο φορά. Ο Πρύτανης έχει δικαίωμα να παραχωρήσει τμήματα των δικαιοδοσιών του σε Αντιπρυτάνεις.
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	Το Πανεπιστήμιο διοικείται από το Συμβούλιο, στο οποίο συμμετέχουν ο Πρύτανης, ο Προ-πρύτανης, δύο μέλη ΔΕΠ, ένα μέλος από το Τεχνικό και Διοικητικό προσωπικό, δύο φοιτητές και τέσσερα εξωτερικά μέλη. Οι εκπρόσωποι των μελών ΔΕΠ, του Τεχνικού και Διοικητικού Προσωπικού και των φοιτητών εκλέγονται από τα αντίστοιχα εκλεκτορικά σώματα.	Στις εκλογές για Πρύτανη και Προ-πρύτανη ψηφίζουν όλα τα μέλη της Πανεπιστημιακής κοινότητας, οι ψήφοι τους, όμως, σταθμίζονται σύμφωνα με αλγόριθμο που αποφασίζεται από το Συμβούλιο του Πανεπιστημίου, εντός των παρακάτω ορίων: ➤ Μέλη ΔΕΠ: 51-71% ➤ Τεχνικό και Διοικητικό προσωπικό: 5-25% ➤ Φοιτητές: 15-30%
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	Το Πανεπιστήμιο διοικείται από το Συμβούλιο, η σύνθεση και οι κανόνες λειτουργίας του οποίου καθορίζονται στον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του Πανεπιστημίου. Πάντως, τουλάχιστον το ένα τρίτο των μελών του αποτελείται από εκπροσώπους των μελών ΔΕΠ, ενώ η συμμετοχή των φοιτητών ορίζεται να κείται μεταξύ του ενός τετάρτου και του ενός τρίτου του συνολικού αριθμού των μελών του.	Ο Πρύτανης διορίζεται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, κατόπιν πρότασης του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου. Η θητεία του Πρύτανη είναι το πολύ τετραετής, με δυνατότητα μιας ανανέωσης.
ΣΟΥΗΔΙΑ	Το Πανεπιστήμιο διοικείται από Συμβούλιο που αποτελείται από τον Πρόεδρο, τον Αντι-πρύτανη και όχι πάνω από δεκατρία άλλα μέλη. Όλα τα μέλη, εκτός από τον Αντι-πρύτανη, διορίζονται για χρονικό διάστημα τριών ετών. Τα μέλη ΔΕΠ εκπροσωπούνται από τρία μέλη που εκλέγονται από το σύνολο των μελών	Ο Αντι-πρύτανης διορίζεται με Υπουργική απόφαση για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει τα έξι χρόνια, ύστερα από πρόταση του Συμβουλίου, το οποίο για τον σκοπό αυτό συμβουλευεται τα μέλη της Πανεπιστημιακής κοινότητας.

	ΔΕΠ. Οι φοιτητές εκπροσωπούνται επίσης από τρία εκλεγμένα μέλη.	
ΤΣΕΧΙΑ	Τα δημόσια Πανεπιστήμια διοικούνται από τη Σύγκλητο, τον Πρύτανη, την Επιστημονική Επιτροπή και την Πειθαρχική Επιτροπή. Η Σύγκλητος είναι τουλάχιστον ενδεκαμελής. Οι εκπρόσωποι των φοιτητών αριθμούν κατ' ελάχιστον το ένα τρίτο και κατά μέγιστο το ένα δεύτερο του συνολικού αριθμού των μελών της. Τα μέλη εκλέγονται για θητεία τριών ετών από την ακαδημαϊκή κοινότητα του Πανεπιστημίου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του Πανεπιστημίου. Δεν μπορούν να είναι μέλη της Συγκλήτου ο Πρύτανης, οι Αντιπρυτάνεις, οι Κοσμήτορες και οι Αντικοσμήτορες. Οι συνεδριάσεις της Συγκλήτου είναι δημόσιες, και σε αυτές έχει δικαίωμα να απευθύνει τον λόγο ο Πρύτανης.	Ο Πρύτανης διορίζεται για θητεία τριών ετών (με τη δυνατότητα ανανέωσης μίας μόνον φοράς) από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, ύστερα από πρόταση της Συγκλήτου. Ο Πρύτανης διορίζει τους Αντιπρυτάνεις.
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	Η ανώτερη διοικητική αρχή του Πανεπιστημίου είναι η Σύγκλητος, που αποτελείται, εκτός από τις Πρυτανικές αρχές, από εκλεγμένους εκπροσώπους των: ➤ Μελών ΔΕΠ ➤ Υπόλοιπου εκπαιδευτικού, ερευνητικού, διοικητικού και τεχνικού προσωπικού ➤ Φοιτητών Κάθε μία από τις παραπάνω κατηγορίες έχει αριθμό εκπροσώπων λιγότερο από το 50% του συνολικού αριθμού. Ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας κάθε Πανεπιστημίου μπορεί να προβλέπει ότι μέχρι το ένα τρίτο των μελών της Συγκλήτου μπορεί να αποτελείται από άτομα εκτός Πανεπιστημίου.	Ο Πρύτανης εκλέγεται για θητεία πέντε ετών από το Εκλεκτορικό Σώμα του Πανεπιστημίου. Οι υποψήφιοι θα πρέπει να διαθέτουν τον τίτλο του Διδάκτορα ή να είναι Καθηγητές σε κάποιο Πανεπιστήμιο. Ο αριθμός των Αντιπρυτάνεων αποφασίζεται από τη Σύγκλητο. Το εκλεκτορικό σώμα αποτελείται από εκπροσώπους των μελών ΔΕΠ, του υπόλοιπου εκπαιδευτικού, ερευνητικού, διοικητικού και τεχνικού προσωπικού, και των φοιτητών. Η λεπτομερής σύνθεση του εκλεκτορικού σώματος προβλέπεται στον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας κάθε Πανεπιστημίου. Σε κάθε περίπτωση, πάντως, κάθε μία από τις τρεις αυτές κατηγορίες έχει αριθμό εκπροσώπων λιγότερο από το 50% του συνολικού αριθμού.

